

Rengøringsvenligt byggeri

- det kan betale sig!

BFA

Transport
Service – Turisme
Jord til Bord

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	1
Baggrund.....	1
Eksempler på løsninger	2
Elevatore og niveauforskelle.....	3
Vinduer.....	4
Rygeområde	5
Ind- og udgang	6
Gangarealer og gulvflader.....	7
Vinduesplader.....	8
Toiletter	9
Omklædnings- og baderum.....	10
Storkøkkener og kantiner (indretning)	11
Storkøkkener og kantiner (ovn).....	12
Rengøringsrum og lagerplads	13
Affaldsrum og adgangsveje.....	14
Garderobe	15
Radiatorer.....	16
Ophængte og mobile møbler	17
Stole	18
Processen og faserne i et byggeprojekt	19
Byggeriets faser.....	19
Eksempel på "best practice": Hotel Crowne Plaza Copenhagen Towers.....	20
Tjeklister	21
Projektering af rengøringspersonalets rammer for arbejdet.....	21
Tjekliste til valg af rengøringsvenlige overflader.....	23
Litteraturliste.....	25

INDLEDNING

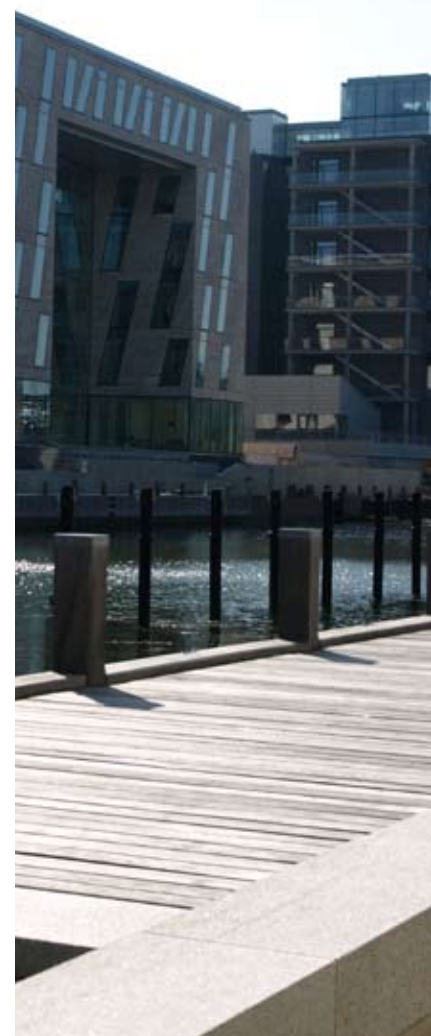
BAGGRUND

I forbindelse med nybyggeri, ombygninger og renoveringer skabes der nye rammer for mange menneskers arbejdsituationer og dermed også disse menneskers arbejdsmiljø, hvilket stiller krav til både bygherren, arkitekten og den rådgivende ingeniør.

Til tider lykkes det at skabe fornuftige rammer for de primære brugere af bygningen, men alt for ofte er arbejdsforholdene og arbejdsmiljøet ikke tænkt ind i projektet for de personer, der skal vedligeholde og rengøre bygninger og glasarealer.

Det er synd. For rengøringsvenlige løsninger, gode arbejdsmiljøforhold for rengøringspersonalet, høj rengøringsstandard og besparelser på driftsbudgettet går ofte hånd i hånd, hvis der tænkes på det hele fra begyndelsen.

Målet med dette værktøj er at give inspiration til, hvordan der kan skabes et godt arbejdsmiljø og rengøringsvenlige løsninger, når der bygges om eller bygges nyt. Værktøjet henvender sig til alle, der har indflydelse på, hvordan hverdagen bliver for dem, der skal bruge bygningen, når den tages i brug, f.eks. af bygherrer, arkitekter, rådgivere, sikkerhedsorganisation og brugergrupper.

Værktøjet indeholder:

- Eksempler på rengøringsvenlige projekteringsløsninger
- Beskrivelse af, hvad der bør gøres under byggeriets forskellige faser
- Tjeklister til brug ved projektering.

Husk, at der er pligt til at udarbejde/revidere arbejdspladsvurdering (APV) ved nybyggeri, ombygning og renovering.

Værktøjet er udarbejdet af Branchearbejdsmiljørådet for service- og tjenesteydelser i samarbejde med branchens parter.

Forebyggelse betaler sig – både hvad angår økonomi og arbejdsmiljø. Udgifterne til rengøring udgør en betydelig andel af de samlede udgifter til en bygnings drift. Det betyder, at rengøringsudgifterne har stor indflydelse på en virksomheds totaløkonomi. Derfor er det af stor økonomisk interesse, at rengøringen kan udføres effektivt.

Med god 'rengøringsprojektering' opnås der både et godt arbejdsmiljø for rengøringspersonalet, mere effektiv rengøring og en bygning med længere levetid. God 'rengøringsprojektering' er altså en fordel for både bygherren og rengøringspersonalet. God rengøringsøkonomi = godt arbejdsmiljø.

Det er vigtigt at tænke på mere end den primære rengøringsopgave, når der ses på rengøringspersonalets arbejdsmiljø. Der skal også ses på rammer og personalefaciliteter. Det betyder, at der blandt andet skal tænkes på (listen er ikke udtømmende):

- Hvor kan rengøringspersonalet klæde om?
- Hvor skal rengøringspersonalet spise?
- Hvor kan tasker og værdier låses inde?
- Er der badeforhold ved særligt tilsmudsende arbejde?
- Er tilkørselsvejene til virksomheden belyst om natten?
- Er tilkørselsvejene i god stand?
- Ryddes der sne og gruses der om vinteren?
- Er der tilstrækkelig belysning til rengøringsarbejdet?
- Er temperaturen i lokalerne acceptable til rengøringsarbejdet?
- Er det nødvendigt med ventilation ved rengøringsarbejdet?
- Kan rengøringspersonalet færdes i bygningen trods eventuelle alarmer?
- Er nøgle-, kort- eller kodesystemer logisk for rengøringspersonalet?
- Er det sikkert at gøre rent i lokalerne om natten (tyveri, overfald eller maskinsikkerhed)?

Gode rengøringsløsninger medfører desværre ikke altid de bedste arbejdsmiljøforhold for de primære brugere af bygningen, f.eks. kan hårde og rengøringsvenlige overflader give en dårlig akustik, hvilket typisk er et problem i f.eks. storrumskontorer. I projekteringen skal der derfor arbejdes for at opnå løsninger, som på bedste vis sikrer ALLE medarbejderes arbejdsmiljø.

EKSEMPLER PÅ LØSNINGER

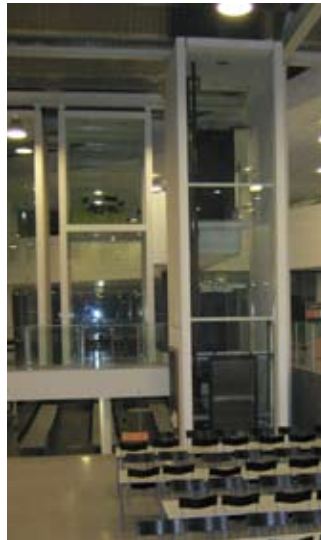
I dette afsnit findes en række praktiske eksempler, som kan give inspiration til, hvordan de gode løsninger kan skabes. Der er eksempler på både gode og mindre gode løsninger. Løsningerne er kommenterede, så der er mulighed for at blive inspireret til at finde gode rengøringsløsninger i planlægningen af et byggeprojekt.

ELEVATORER OG NIVEAUFORSKELLE

Elevatorer og niveauforskelle

- ✓ Elevator installeret i en ældre bygning

- ✓ Elevator til alle tre niveauer i bygningen:
Niveau 1
Niveau 2
Niveau 3

BESKRIVELSE

Eksempler på elevatorer og niveauforskelle i bygninger.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå adgang til alle rengøringsområder i bygningen.

Vær særlig opmærksom på:

- Transportveje
- Elevatorer
- Ramper
- Dørtrin og kantsten
- Døråbninger
- Dørbredder
- Pladsforhold.

Tænk også på, om der er adgang til vand, afløb og elektricitet på de forskellige niveauer i bygningen.

GODE RÅD

Adgangen til de forskellige rum og etager kan med fordel analyseres, så det sikres, at der er plads nok til, at rengøringsmaskiner og -vogne samt andre hjælpemidler kan medbringes i hele bygningen. Husk niveauforskelle i varemottagelse, indgangsparti og affaldsområdet.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Omkostningerne ved rengøring og vedligeholdelse hænger sammen med, hvor let/svært det er at komme til for rengøringspersonalet. Det gælder både i forhold til, hvordan arbejdet kan udføres i praksis og i forhold til adgangsforhold for maskiner og hjælpemidler.

ARBEJDSMILJØ

Den fysiske nedslidning af rengøringsmedarbejderne og risikoen for ulykker, f.eks. ved løft af tunge spande, ned sættes, når f.eks. rengøringsvognen kan komme rundt i bygningen uden forhindringer.

BESKRIVELSE

Tilgængelighed ved vinduespudsning.

- ✓ Bygningen har integreret mandskabs gondol til vinduespudsning
- ✓ Alle vinduer i bygningens to tårne kan pudsес fra mandskabs gondolerne

TÆNK PÅ

Målet er at sikre tilgængelighed ved vinduespudsning.

Vær særlig opmærksom på:

- At huske alle vinduespartier
- Vinduesløsninger
- Tekniske hjælpemidler uden på og inde i bygningen
- Indendørs glaspartier
- Plads- og adgangsforhold
- Stabilt og bæredygtigt underlag
- Underlag, der skal kunne bære eventuelle tekniske hjælpemidler.

GODE RÅD

Vinduer

For at sikre at der er god tilgængelighed til alle vinduer, kan det anbefales at gennemgå alle vinduespartier i bygningen systematisk – både indefra og udefra. Vær opmærksom på, i hvilken retning det er mest praktisk, at vinduerne åbnes. Skal de åbnes ind eller ud eller vendes?

Tekniske hjælpemidler uden på og inde i bygningen

Det er en fordel at installere permanente løsninger, f.eks. gondoler, gangbroer eller lignende.

Indendørs glaspartier

Alle indvendige glaspartier bør være tilgængelige.

Plads- og adgangsforhold

Hvis der skal benyttes f.eks. sakselifte, skal gulvarealet være ryddet, og der skal være plads til, at den kan komme ind.

Stabilt og bæredygtigt underlag

Stiger mv. skal kunne stå fast.

Underlag

Hvis der skal benyttes lift, skal underlaget kunne bære liften.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

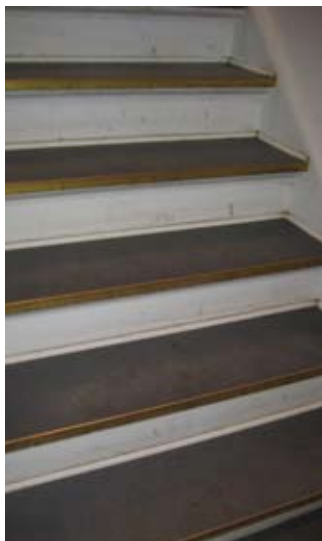
Utilgængelige vinduespartier kan blive en bekostelig affære, og øger risikoen for personulykker og materielle skader væsentligt.

ARBEJDSMILJØ

Ved at skabe gode projekteringsløsninger til vinduespudsning, vil risikoen for alvorlige personulykker nedsættes. Derudover vil det kunne forringe rengøringsmedarbejdernes psykiske arbejdsmiljø, hvis der ikke er mulighed for at rengøre vinduespartier.

÷ Cigaretskodder på jorden

÷ Kaffepletter på trappetrinene

BESKRIVELSE

Eksempler på rygeområder. Rygeområder er oftest placeret på et udeareal.

TÆNK PÅ

Målet er at skabe et rygeområde, der er nemt at rengøre og ikke skaber ekstra smuds inde i bygningen.

Vær særlig opmærksom på:

- Personlogistik/adgangsveje
- Placering og indretning.

GODE RÅD

Person/brugerlogistik

Der går mange mennesker til og fra et rygeområde. Det kan derfor være en god idé at analysere personlogistikken til og fra rygeområdet, så der kan tages højde for det smudsniveau, dette medfører. Se eventuelt under "Ind- og udgange". Giver transporten til rygeområderne f. eks. større risiko for spild af kaffe etc.?

Placering og indretning

Placer og indret området, så kaffepletter på gulve og tæpper undgås. Placer askebægere, så skodder ikke ender på jorden i praksis. Vælg askebægre, der er lette at tømme. Vær også opmærksom på, at de personer, der bruger rygeområdet, ofte også efterlader andet affald end skodder.

Rygeområder placeres ofte ved ind- og udgange. Hvis området ikke er projekteret til formålet, vil det ofte medføre ulemper.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Slid på materialer og tid til fjernelse af pletter, skodder og tømning af askebægre koster tid, penge og ømme fingre/skuldre hos rengøringspersonalet.

ARBEJDSMILJØ

Ved at projektere et egnet rygeområde er det muligt at forebygge unødigt nedslidning af rengøringsmedarbejderne.

Ind- og udgang

IND- OG UDGANG

- ✓ Et langt tæppeløb
- ✓ Overdækning af indgangspartiet
- ✓ Automatiske døråbnere

BESKRIVELSE

Ind- og udgangspartier i bygning.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå et indgangsparti, der opsamler mest muligt snavs, inden det kommer ind i bygningen.

Vær særlig opmærksom på:

- At skabe områder, hvor udefrakommende snavs bliver opsamlet
- At gøre indgangspartiet lettilgængeligt for rengøring
- Materialevalg.

GODE RÅD

Områder, hvor snavs kan opsamles

- Overdæk det udvendige indgangsparti, så der skabes et langt forløb, hvor vand, snavs og smuds kan bankes og rystes af
- Skab "sluser", hvor snavset bliver opsamlet og lange tæppeforløb, hvor fodtøjet kan tørres af
- Husk alle ind- og udgange.

Materialevalg og tilgængelighed

- Vælg slidstærke materialer, der er lette at rengøre – også på sigt
- Sørg for, at der er gode pladsforhold, så der er plads til tekniske hjælpemidler, f.eks. lift ved vinduespolering eller maskine til gulvvask
- Skab store overflader, der er let tilgængelige
- Vælg automatiske døre, så fingeraftryk på glaspartier undgås.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Tilsmudsning og slid på en bygning kan nedsættes væsentligt, hvis indgangspartiet udføres, så smuds udefra kan opsamles, før det spredes til resten af bygningen. Gevinsten vil være mindre tidsforbrug ved rengøring og mindre slitage, f.eks. vil udefrakommende grus ikke ridse gulvet. Dette betyder besparelser på driftsbudgettet.

ARBEJDSMILJØ

Ved projektering er det vigtigt også at være opmærksom på at forebygge træk, fodkulde samt blanding fra sollys og biler. Husk også at placere eventuel ventilation hensigtsmæssigt.

GANGAREALER OG GULVFLADER

Gangarealer og gulvflader

BESKRIVELSE

Gangareal i bygning.

- ✓ Gangarealer, der er lettilgængelige ved rengøring
- ✓ Slidstærkt og rengøringsvenligt vinyl på gulvene

TÆNK PÅ

Slid- og smudsbelastningen samt rengøringsbehovet kan kortlægges ved at analysere person- og materialelogistikken i gangarealerne.

Vær særlig opmærksom på:

- Tilgængelighed
- Adgangsveje og niveauforskelle
- Materialevalg.

GODE RÅD

Tilgængelighed

Det er lettere at gøre rent, hvis der projekteres med store, tilgængelige overflader. Overvej, om der skal projekteres med en form og bredde af gange og døre, så der kan benyttes gulvfejmaskiner og gulvvaskemaskiner. Overvej bredden af gangarealerne i forhold til maskinerne.

Adgangsveje og niveauforskelle

Vær opmærksom på, om maskiner, rengøringsvogne mv. kan transporteres til alle plan i bygningen. Hvis dørene kan holdes med dørpumpe, mens rengøringsvognen passerer, vil det være en fordel.

Materialevalg

Slidstærke materialer og glatte og hårde overflader giver mindre slid på materialer, og rengøringen bliver nemmere.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Gangarealer udgør typisk 20 - 25 % af bygningsarealet og har stor belastning. Der vil ofte kunne spares penge på driftsbudgettet, hvis der projekteres med plads til rengøringsmaskiner.

ARBEJDSMILJØ

Når der projekteres med tilgængelighed, maskiner, adgangsveje og materialer, der tilgodeser rengøringsmedarbejdernes ergonomiske arbejdsmiljø, vil den fysiske nedslidning af medarbejderne nedsættes.

Ved valg af hårde og blanke (eventuelt glatte) materialer skal det sikres, at valget ikke resulterer i forøget faldrisiko, f.eks. efter vask af gulve.

Vinduesplader

VINDUESPLADER

✓ Hårde og glatte flader

÷ Maling skaller af
÷ Lange rækkeafstand/utilgængelige flader

BESKRIVELSE
Vinduesplader.

DAGCENTERLEDER

FORTÆLLER

”Når overfladerne er glatte, betyder det noget for rengøringsmedarbejdernes psykiske arbejdsmiljø, fordi det giver et ordentligt resultat. Det er mere tilfredsstillende”.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå vinduesplader, der er lette at rengøre.

Vær særlig opmærksom på:

- Tilgængelighed
- Overflader
- Materialevalg.

GODE RÅD

For at opnå fordelagtige løsninger kan der arbejdes med at:

- Placere vinduesplader, så de er lettilgængelige ved rengøring (tænk på højde og rækkeafstande)
- Bruge slidstærke materialer med hårde og glatte overflader, så snavs fra regnvand, snavs udefra mv. ikke sætter sig fast på grund af slid fra blomsterpotter, tasker og lignende.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Hvis der kan gøres rent uden brug af stiger eller lignende tekniske hjælpemidler, nedsættes risikoen for ulykker. Herudover spares udgiften til leje af tekniske hjælpemidler.

Glatte vinduesplader, der er lette at rengøre, nedsætter tiden til rengøringen, hvorved der spares penge på rengøringsbudgettet.

ARBEJDSMILJØ

Hvis arbejde på stiger kan undgås, fjernes risikoen for fald fra højden. Ved glatte overflader sidder kluden ikke fast i f.eks. afskallet maling, og rengøringen vil gå lettere. Dermed nedsættes belastningen af bevægeapparatet hos rengøringsmedarbejderne.

Glatte overflader betyder, at resultatet ser pænt ud, hvilket er vigtigt for medarbejdernes psykiske arbejdsmiljø.

Derudover bliver rengøringen bedre, hvilket er godt for indeklimaet.

BESKRIVELSE

Toilet.

- ✓ Ophængt toilet, toiletbørste og toiletrulleholder
- ✓ Indbygget cisterne
- ÷ Ikke plads til en boks til papirhåndklæder
- ÷ Åben rørføring ved håndvask

TÆNK PÅ

Målet er at opnå toiletfaciliteter, der er:

- Nemme og hygiejniske at rengøre
- Fremtidssikrede i forhold til eventuelle ændringer, f.eks. pladsforhold, store toiletruller, boks til affald mv.

GODE RÅD

Skal der opnås fordele ved projekteringen, bør inventaret hænges op og rørføringen være skjult.

Væghængte toiletter er lettest at rengøre, da smudset ikke samles i cementfugen ved gulvet.

Ophængte toiletbørster, toiletrulleholdere, sædedispensere, madameposer mv. gør rummet lettere tilgængeligt ved rengøring og dermed også mere hygiejnisk.

Der kan opnås fordele ved at vælge materialer, der er lette at rengøre, f.eks. rustfrit stål af en god kvalitet, der ikke giver striber ved rengøring. Vær opmærksom på, at marmor ikke tåler afkalkningsmidler. Vælg en mørk fugemasse, der lægges som smalle og plane fuger mellem fliserne, så snarset ikke fæstnes i fordybningerne. Vælg derudover armaturer, der er rengøringsvenlige, det vil sige, uden for mange ekstra kanter hvor kalk, sæberester og smuds kan samles.

Vær opmærksom på, at belysningen på toiletterne er god – også i hjørner og under/omkring toilettet, det letter rengøringen.

Placer en eventuel affaldsspand under boks til papirhåndklæder eller håndtørre, således at vand og eventuelle sæberester ikke drypper ned på gulvet.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Toiletter udgør typisk 4 – 5 % af bygningsarealet, men 15 – 20 % af rengøringsomkostningerne.

ARBEJDSMILJØ

Det rengøringsvenlige toilet giver rengøringsmedarbejderne mulighed for at benytte bedre arbejdsstillinger, og der kan anvendes mildere kemikalier ved rengøringen.

Det skal sikres, at de hårde overflader ikke resulterer i glatte gulve.

OMKLÆDNINGS- OG BADERUM

- ✓ Tøjskab til opbevaring af tøj og personlige ejendele med skrå top
- ÷ Fritliggende rør

- ✓ Brusearmatur med få kanter og uden vandrette flader

BESKRIVELSE

Omklednings- og baderum.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå omklædnings- og badefaciliteter, hvor det er let at komme til at gøre rent.

Vær særlig opmærksom på:

- Tilgængelighed
- Overflader og materialevalg
- Inventarvalg
- Installationer.

GODE RÅD

Tilgængelighed

Undgå utilgængelige flader over f.eks. tøjskabe. Fladerne kan lukkes af med en blændplade, eller der kan laves en skrå top, som vist på billedet.

Overflader og materialevalg

Vælg hårde og stærke materialer med glatte overflader, der er lette at rengøre, og fugemørtler/masser i moderate farver, de er nemmere at holde. Fugerne bør være så smalle som muligt og i plan med fliserne, så smuds ikke sidder fast. Vær opmærksom på, at marmor og malede overflader ikke tåler syre.

Inventarvalg og installationer

Vælg inventar, der kan hænges op, eller er hævet over gulvet. Vælg brusearmatur mv., der så vidt muligt ikke har vandrette flader, hvor vand og kalk kan aflejres. Ventilationsanlæg bør også være let tilgængelige ved rengøring, drift og vedligehold.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Glatte og stærke overflader, hvor vandet kan prelle af, er lette at rengøre, kræver mindre vedligeholdelse og holder længere.

Hvis der er let tilgængelig adgang til installationer, bliver vedligeholdelsesprisen billigere.

ARBEJDSMILJØ

Vær opmærksom på, at hårde overflader ikke må resultere i glatte gulve.

Når inventar, materialer og installationer er lette at rengøre, skal der skrubbes mindre, og der kan anvendes mildere rengøringsmidler. Dermed bliver den langsigtede nedslidning og den kemiske belastning mindre.

STORKØKKENER OG KANTINER (INDRETNING)

BESKRIVELSE

Eksempel på indretning af storkøkken.

- ✓ Alt er på hjul
- ✓ Inventar er hævet fra gulvet

Storkøkkener og kantiner (indretning)

TÆNK PÅ

Målet er at opnå en let rengøringstilgængelighed.

Vær særlig opmærksom på:

- Pladsforhold
- Plads under inventar
- Ophængning af inventar
- Mobilt inventar
- Materialevalg.

GODE RÅD

Pladsforhold

Det er en fordel at sikre, at der er plads til at gøre rent, også med brug af tekniske hjælpemidler som f.eks. en svaber.

Plads under inventar og mobilt inventar

Hæv inventaret fra gulvet og sæt hjul under alt inkl. skraldespande, snavsetøjskurve mv. Det letter rengøringen og forbedrer hygiejnen.

Materialevalg

Vælg hårde materialer med glatte overflader, der er lette at rengøre. Vælg fugemørtler og masser i moderate farver. Fuger bør være så smalle som muligt og i plan med fliserne, så smuds ikke sætter sig fast.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Når fladerne i køkkenet er let tilgængelige, bliver den daglige rengøring hurtigere, og hygiejnen forbedres.

ARBEJDSMILJØ

Hvis inventaret hæves tilstrækkeligt fra gulvet, kan rengøringen gennemføres i bedre arbejdsstillinger, så nedslidningen af medarbejderne nedsættes. Hvis der vælges materialer, der er lette at rengøre, bliver den ergonomiske belastning af medarbejderne mindre.

Valget af hårde materialer må ikke ske på bekostning af gulvenes skridsikkerhed.

Storkøkkener og kantiner (ovn)

KØKKENLEDER FORTÆLLER

“Vi slipper for at bruge masker mv. ved rensning af ovnen”.

STORKØKKENER OG KANTINER (OVN)

- ✓ Selvvaskende ovn
- ✓ På hjul
- ✓ Inventar er løftet fra gulvet

BESKRIVELSE

Selvvaskende ovn. Inde i ovnen er der monteret spulehoveder, vand og afløb, så medarbejderne blot skal tilsætte rengøringsmiddel.

TÆNK PÅ

Målet er at nedbringe manuel rengøring.

Vær særlig opmærksom på:

- Rengøringsmetoden
- Kemikalier.

GODE RÅD

Kemikalier

Vær opmærksom på, at de rengøringsmidler, der skal anvendes, ikke giver anledning til sundhedsskadelige effekter, f.eks. sundhedsskadelige dampe.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Medarbejderne skal ikke bruge tid på at rengøre ovnen, hvormed der opnås en besparelse.

ARBEJDSMILJØ

Medarbejderne udsættes ikke for et hårdt fysisk arbejde i belastende arbejdsstillinger.

Medarbejderne kommer ikke i kontakt med sundhedsskadelige stoffer fra stærke rengøringsmidler.

RENGØRINGSRUM OG LAGERPLADS

Rengøringsrum og lagerplads

BESKRIVELSE

Indretning af rengøringsrum til rengøringspersonalets arbejdsudstyr og lagerplads.

- ✓ Størrelsen på rengøringsrummet er OK
- ✓ Tilgængelig lagerplads
- ✓ Slange til fyldning af spande og rengøringsmaskiner
- ✓ Vaskhøjde over gulv = 0,6 m.
- ÷ Kemiske produkter er placeret over skulderhøjde og på gulvet

TÆNK PÅ

Målet er at opnå et funktionelt rengøringsrum.

Vær særlig opmærksom på:

- Omklædningsfaciliteter til rengøringspersonalet
- Størrelse og funktion
- Placering og logistik
- Indretning og materialer.

GODE RÅD

Størrelse og funktion

Ved projekteringen er det en fordel at tage stilling til, hvor mange funktioner og tekniske hjælpemidler rummet skal indeholde. Skal der f.eks. være rengøringsvogne, støvsugere, gulvvaskemaskiner, vaskemaskine, tørretumbler, lagerplads samt affaldshåndtering og affaldsdepot? Skal der være omklædningsfaciliteter for rengøringspersonalet i rummet?

Hvis der skal foregå opladning af batterimaskiner, skal rummet indrettes i henhold til brandvedtægterne.

Placering og logistik

Hvor mange rengøringsrum skal der være i bygningen, og hvor skal de placeres? Hvor langt skal der være mellem rummene?

Indretning og materialer

Rummet skal være forsynet med koldt og varmt vand samt en udslagsvask. Tænk på antal, type og placering af el-udtag. Det vil ofte være nødvendigt med vandtæt gulv med afløb.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Hvis rengøringsvogne mv. skal transporteres i det lodrette plan, øges rengøringstiden, og udgiften til rengøringen stiger.

Ved projekteringen glemmes rengøringsrummet ofte, eller det bliver for småt. I stedet ender støvsugere og rengøringsvogne bag toiletdøren, i personalegarderoben eller på kontoret.

ARBEJDSMILJØ

Ved at indrette et funktionelt rengøringsrum med omklædningsfaciliteter giver det et indtryk af, at rengøringspersonalets arbejde værdsættes. Rengøringsmedarbejderen skal som minimum kunne låse sin taske inde samt have et sted at hænge overtøjet.

Risikoen for skader på bevægeapparatet nedsættes, når der er plads til lagervarer og diverse tekniske hjælpemidler.

AFFALDSRUM OG ADGANGSVEJE

- ✓ Plan transportvej
- ✓ Den øverste del af lågen i rullecontaineren kan vippes ned

BESKRIVELSE

Affald, transportveje og indretning af affaldsrum.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå en affaldshåndtering, der er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlig.

Vær særlig opmærksom på:

- Transportveje (plan/niveauer)
- Tekniske hjælpemidler til transport
- Indretning af affaldsrum og materialevalg
- Rengøring af affaldsrum.

GODE RÅD

Transportveje

Gennemgå adgangsvejen for at sikre mod niveauforskelle, dørttrin, forskudte plan eller lignende.

Tekniske hjælpemidler til transport

Overvej, hvilke tekniske hjælpemidler der skal bruges til at transportere affald.

Indretning af affaldsrum og materialevalg

Det er hensigtsmæssigt, at der både er adgang til affaldsrummet udefra og indefra bygningen. Indret rummet så døråbningen er bred nok til, at der kan komme en container igennem. Vælg containere, der ikke kræver løft over skulderhøjde.

Rengøring af affaldsrum

Rummet bør forsynes med vandtilførsel og gulv afløb, så det er muligt at spule rummet. Herudover skal det sikres, at der er mulighed udluftning/ventilation.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Der spares tid ved at placere affaldsrummet hensigtsmæssigt, så transporttiden minimeres.

ARBEJDSMILJØ

Affaldsrummet skal indrettes, så rengøringspersonalet ikke udsættes for ulykkesrisici eller nedslidning på bevægeapparatet, når de håndterer affaldet.

BESKRIVELSE

Garderobe.

✓ Ophængt garderobe

RENGØRINGSMEDARBEJDER
FORTÆLLER

“Garderobestativer på hjul
ruller rundt og er i vejen”.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå god tilgængelighed for rengøring.

Vær særlig opmærksom på:

- Pladsforhold
- Placering
- Ophængning af inventar
- Materialevalg.

CODE RÅD

Pladsforhold

Hvor mange personer skal benytte garderoben? Der skal være plads til alle, så det er let at holde orden.

Placering

Placér garderoben så vådt tøj og snavsede sko ikke tilsmudser resten af bygningen.

Ophængning af inventar

Garderobestativer på hjul er ofte ustabile og besværlige at flytte. Det kan sænke rengøringsniveauet. Ophængte garderobestativer er at foretrække, da gulvarealet bliver let tilgængeligt. Undgå at placere hatte- og taskehylder for højt. Det gør rengøring besværlig.

Materialevalg

Materialerne skal kunne holde til slid og vejrforhold, så fugtigt overtøj ikke ødelægger gulve og vægge.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Jo større tilgængelighed og ryddelighed, des hurtigere, bedre og mere effektiv rengøring.

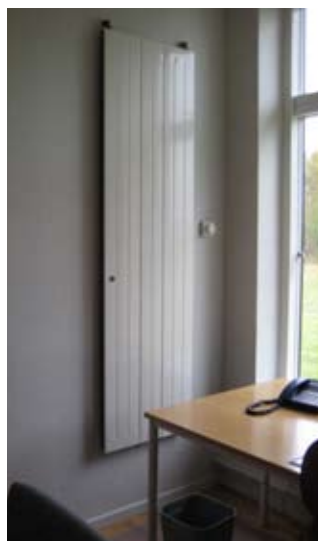
ARBEJDSMILJØ

Jo større tilgængelighed og ryddelighed, des mindre belastning af rengøringsmedarbejderne.

RADIATORER

÷ Mange utilgængelige vandrette flader, hvor støv og snavs ikke kan fjernes

- ✓ Store let tilgængelige flader. Få vandrette flader, hvor støv og snavs kan samles
- ✓ Ingen rør, hvor støv og snavs kan samles eller forhindre rengøringen

BESKRIVELSE

Radiator.

TÆNK PÅ

Målet er at opnå en let rengøringstilgængelighed.

Vær særlig opmærksom på:

- Rørføringer
- At skabe glatte og let tilgængelige flader.

GODE RÅD

- Hvis radiatorer hænges op, og rørføringerne er skjulte, bliver gulvet under radiatoren lettere at gøre rent
- Store tilgængelige flader og få vandrette flader nedsætter muligheden for samling af støv og smuds.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Fle store lodrette flader og færre vandrette flader giver mindre rengøring, bedre hygiejne og besparelser på driftsomkostningerne.

ARBEJDSMILJØ

Når det er let at komme til at gøre rent, bliver resultatet bedre og arbejdsglæden for rengøringsmedarbejderne større. Jo bedre muligheder der er for at udføre arbejdet i gode arbejdsstillinger, des mindre bliver den langsigtede nedslidning.

OPHÆNGTE OG MOBILE MØBLER

- ✓ Reoler og tv er hængt op på væggen
- ✓ Frihøjde: Der er plads til moppe eller støvsuger
- ✓ Hjul under bord

BESKRIVELSE

Ophængte møbler.

Ophængte og mobile møbler

RENGØRINGSMEDARBEJDER

FORTÆLLER

“Når der står en masse ting på gulvet, er det svært at gøre rent. Det er lettere og mere hygiejnisk, når det er hængt op”.

TÆNK PÅ

Målet er at indrette rummet, så det er let tilgængeligt ved rengøring.

Vær særlig opmærksom på:

- Møbelvalg
- Frihøjde.

GODE RÅD

Rengøringen kan lettes ved at vælge lette, flytbare møbler. Det er ofte en god idé at bruge hjul eller glidesøm under møbler eller at hænge dem op. Det anbefales at afdække svært tilgængelige og vandrette flader, f.eks. over og under skabe.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Hvis det er let at komme til at gøre rent, kan det gøres hurtigere, bedre og billigere.

ARBEJDSMILJØ

Rengøringsmedarbejderne er mindre udsatte i forhold til arbejdsskader og langsigtet nedslidning, hvis de ikke behøver at bruge belastende arbejdsstillinger, foretage tunge løft samt trække og skubbe møbler.

STOLE

- ✓ Riller i sædet så snavset kan falde ned

- ✚ Stoffet kræver støvsugning og tiltrækker støv og smuds

BESKRIVELSE

Stole.

- ✓ Lænestole med høje ben
- ✓ Lænestole er betrukket med et glat materiale

TÆNK PÅ

Målet er at indrette rummet, så rengøring er let og tilgængelig.

Vær særlig opmærksom på:

- Valg af møbler
- Tilgængelighed
- Materialer og slidstyrke.

GODE RÅD

Valg af møbler

Vælg stole, der er lette at flytte. Sæt eventuelt en glideskinne op under bordet, så rengøringsmedarbejderne kan komme til. Brug glidesøm, så stolene er lette at flytte uden at ridse gulvet.

Tilgængelighed

Vælg møbler hvor der kan komme en moppe eller en støvsuger ind under.

Materialer og slidstyrke

Vælg så vidt muligt stole, der har en glat, hård og smudsafvisende overflade.

ANDRE KOMMENTARER/ BESPARELSER

Ved at vælge stole med en glat, hård og smudsafvisende overflade, vil møblerne se pænere ud i længere tid, så levetiden forlænges. Dermed kan der spares penge.

ARBEJDSMILJØ

Hvis rummet er let tilgængeligt ved rengøring, undgås besværlige arbejdsstillinger samt tunge løft, træk og skub af stole. Det nedsætter risikoen for akutte skader og forebygger langsigtet nedslidning.

På kontorer og i mødelokaler kan det dog være nødvendigt med polstrede stole, så brugere og medarbejdere kan sidde behageligt.

PROCESSEN OG FASERNE I ET BYGGEPROJEKTET

Dette afsnit beskriver de faser, der typisk definerer et byggeprojekt, og hvilke arbejdsopgaver der skal udføres under de forskellige faser for at opnå et godt resultat. Kapitlet afsluttes med en praktisk case fra Hotel Crowne Plaza Copenhagen Towers.

Byggeriets faser

Et byggeprojekt forløber normalt i seks hovedfaser. Faserne kan godt overlappe hinanden og nogle gange optræder der også andre under- eller delfaser.

Initiativfasen

I initiativfasen skal scenen sættes for, hvordan arbejdsmiljø og rengøringsvenlighed skal integreres i de følgende faser, men det er ikke her, de konkrete løsningsforslag skal fremsættes.

Det er vigtigt, at bygherrens ledelse sender et klart signal om, at arbejdsmiljø og rengøringsvenlighed skal på dagsordenen. Arbejdsmiljøorganisationens rolle i denne fase er at medvirke til, at arbejdsmiljø og rengøring sættes på dagsordenen.

Programfasen

I denne fase skal principperne for rengøring overvejes. Hvem skal gøre rent og på hvilket tidspunkt af døgnet? Der kan f.eks. inddrages erfaringer fra APV'er eller andre arbejdsmiljøundersøgelser. Det kan også give god inspiration at kigge på de nuværende omgivelser og udarbejde en liste med både gode og dårlige eksempler. Brug gerne tjeklisterne allerede i denne fase. Overvej, hvor stor en del af driftsomkostningerne, der må gå til rengøring. Arbejdsmiljøorganisationens rolle i denne del af byggeprojektet er at informere om både gode og dårlige arbejdsmiljøerfaringer og dermed være med til at inspirere rådgivere, brugere og bygherre.

Forslagsfasen

I denne fase formuleres krav til rummenes funktion og beskaffenhed. Der skal tages stilling til, hvor store rummene skal være, og hvad de skal indeholde. Der begynder at komme konkrete løsningsmuligheder på banen. Det skal sikres, at løsningsmulighederne tilgodeser forventningerne til arbejdsmiljø og rengøring. Det er en god idé at teste kvaliteten af løsningerne enten ved granskning eller ved brugsscenerier på rengøringsområdet. Arbejdsmiljøorganisationens rolle er her at sikre, at der tages hensyn til arbejdsmiljøet.

Projektfasen

I projektfasen fastlægges bygningens udformning og materialevalg endeligt. Det skal sikres, at ønsker og krav er indarbejdet som aftalt, og at eventuelle sparerunder ikke får negative konsekvenser for rengøringspersonalets arbejdsmiljøforhold. Det vil sige, at arbejdsmiljøorganisationen skal være med til at vurdere konsekvenserne for arbejdsmiljøet ved de valgte løsninger.

Udførelsesfasen

I det ideelle projekt er der nu blot tilbage at gennemføre byggeriet som aftalt, men der sker ofte uforudsete ting i et byggeri, og der må træffes hurtige beslutninger og ændringer. Det er vigtigt, at arbejdsmiljø og rengøring ligeledes bliver vurderet ved sådanne ændringer. Ved ombygning og renovering skal arbejdsmiljøorganisationen være med til at sikre acceptable forhold for kolleger, der skal arbejde i bygningen, mens ombygning/renoveringen står på.

Ibrugtagningsfasen

Når bygningen er taget i brug, skal det sikres, at alt er blevet som aftalt. Eventuelle fejl og mangler noteres på en mangelliste, så de kan udbedres. Projektet evalueres og erfaringerne overføres til næste projekt. Arbejdsmiljøorganisationen står for, at der gennemføres APV i bygningen – også på rengøringsområdet.

Processen og faserne i et byggeprojekt

RENGØRINGSLEDER

FORTÆLLER

”Glatte overflader gør rengøringen lettere og dermed mindre belastende for bevægeapparatet. Desuden er det vigtigt for medarbejdernes psykiske arbejdsmiljø, at resultatet ser pænt ud”.

Eksempel på “best practice”: Hotel Crowne Plaza Copenhagen Towers

I november 2009 åbnede Hotel Crowne Plaza Copenhagen Towers. Under hotellets opførelse deltog administrerende direktør Allan Agerholm aktivt i byggeprojektet, og var blandt andet bygherrens garant for kvalitet.

Under byggeriets forskellige faser arbejdede Allan Agerholm målrettet på at sikre, at det nye hotel blev rengøringsvenligt.

Vurdering af økonomi og rengøringsvenlighed

Ved projektets start analyserede Allan Agerholm det nye hotels forskellige arealer for at kunne vurdere rengøringsbyrden. Resultatet viste, at værelser optog 90 % af hotellets areal, og at fællesområder optog 10 %. Herefter vurderede han, hvor ofte de forskellige områder skulle gøres rent og nåede frem til, at rengøringsbelastningen var langt størst på værelserne.

Ud fra disse betragtninger blev det besluttet at vægte æstetik i fællesarealerne og rengøringsvenlighed på værelserne.

Rentable driftsinvesteringer

For at belyse hvilke investeringer, der ville være økonomisk rentable, gennemførtes f.eks. en beregning af ekstraudgiften til rengøring, når der projekteres med løse el-ledninger på værelserne.

Beregningen blev gennemført ved at lave et estimat på, hvor lang tid rengøringsmedarbejderne skulle bruge på at løfte ledninger pr. dag. Dette tal blev så ganget med antal arbejdsdage pr. år og ganget med lønnen. Hertil bør også lægges de omkostninger, nedslidningen af medarbejderne medfører.

På baggrund af beregningerne besluttede Allan Agerholm, at alle ledninger på værelserne skulle indbygges.

Logistikken var utilstrækkelig

I forslagsfasen havde rådgiverne ikke disponeret med rengøringsrum, og der var kun markeret én serviceelevater på tegningerne. Allan Agerholm satte derfor krav til antal og placering af rengøringsrum og serviceelevatorer. For at efterkomme kravene foreslog rådgiverne at sløjfe et værelse på hver etage. Da denne løsning ville påvirke hotellets økonomiske driftsgrundlag, blev det afvist, og man valgte i stedet at få flyttet facaden (udvide arealet), så der blev plads til de nødvendige rengøringsrum.

Modelopbygning af værelser

For at optimere rengøringsforholdene på værelserne blev der bygget en model af et kommende hotelværelse i fuld størrelse, som blev afprøvet i praksis.

På den måde blev der fundet frem til flere forskellige forbedringsmuligheder, som blev gennemført i det endelige byggeri. Der blev blandt andet sat hjul på de bageste sengeben, så sengene let kan flyttes, når der skal gøres rent mellem to enkeltsenge, der danner en dobbeltseng.

Krav til el-entreprisen

For at forbedre rengøringsmedarbejderens arbejdsmiljø på værelserne blev der placeret et el-stik til støvsugeren ved siden af lyskontakten til badeværelset. I gangarealerne blev stikkene placeret 30 cm. over gulvhøjde for ikke at forstyrre synsindtrykket.

2 gondoler til vinduespudsning blev til 5

Rådgiverne havde projekteret med 2 gondoler til vinduespudsning, men efter at Allan Agerholm havde gennemgået gondolernes kørespor og dækningsareal, blev det synligt, at 2 gondoler ikke var nok. Hotellet er i dag bygget med 5 gondoler, og alle vinduer i værelsestårne og flugttårne er dermed dækket af gondolernes rækkevidde.

Se eventuelt mere om byggeriet i filmen **Prototype af hotelværelse hos CPH Hotel Management** på www.BAR-service.dk

TJEKLISTER

Dette afsnit indeholder tjeklister, som kan bruges ved projektering. Gå tjeklisterne igennem ved at svare på spørgsmålene. I forklaringsfeltet er der uddybende kommentarer, som kan hjælpe til at afklare, hvad der skal tænkes på for at sikre rengøringspersonalets arbejdsmiljø.

Projektering af rengøringspersonalets rammer for arbejdet

SPØRGSMÅL	FORKLARING	JA	NEJ	EGNE KOMMENTARER
Er der de rengøringsrum, der er brug for?	Der bør være rengøringsrum på hver etage, med mindre der er en elevator, som kan rumme rengøringsvogn, støvsuger og eventuelt gulvvaskemaskine.	☐	☐	
Er der plads nok til de funktioner, rummet skal have?	I rengøringsrummet skal der være plads til alle de remedier, som er nødvendige for at varetage de forskellige rengøringsfunktioner. Hvis der f.eks. skal være lagerplads, skal der være plads til, at varer og materialer kan håndteres. Hvis der skal være vaskemaskine og tørretumbler, skal maskinerne placeres, så der ikke skal arbejdes med bøjet ryg, og der skal afsættes plads til det snavsede og det rene vasketøj.	☐	☐	
Er der udslagsvask, gulv afløb og aftapningsmulighed for koldt og varmt vand?	Der skal være mulighed for at tappe vand til gulvvask og andet. Der bør monteres en slange på vandhanen for at forebygge tunge løft ved fyldning af spande. Gulvafløbet bør have et filter, så det ikke stoppes af snavset vand fra gulvvaskemaskiner. Udslagsvasken bør placeres 0,6 m. over gulvet, så akavede arbejdsstillinger undgås.	☐	☐	
Er der plads til rengøringsmidler og materiel på hylder eller i skabe, og er der gulvplads til rengøringsvogne, støvsugere og maskiner?	Når der er flere etager og elevatorer, vil et stort hovedlager være tilstrækkeligt til rengøringsmidler og materiel.	☐	☐	
Er der tilstrækkelig belysning, ventilation og varme i rengøringsrummet?	Våde klude og mopper skal kunne tørre. Forskellige rengøringsmidler tåler ikke for lave og for høje temperaturer. Rummet bliver af og til brugt som opholdsrum for servicemedarbejderne.	☐	☐	

SPØRGSMÅL	FORKLARING	JA	NEJ	EGNE KOMMENTARER
Kan man køre uhindret med rengøringsvogn og gulvmaskine i hele huset?	<p>Det kan være svært at få en tung rengøringsvogn igennem smalle passager og ind og ud af døre, der har dørpumper, medmindre dørpumpen har en holdefunktion i åben position.</p> <p>Dørtrin og ramper bør udføres, så rengøringsvognen kan passere uden løft og uden tunge træk og skub.</p> <p>Tykke tæpper og trin vanskeliggør transport med rengøringsvognen.</p>	☐	☐	
Er trapper rengøringsvenlige?	Vask af trapper er en besværlig arbejdsfunktion med risiko for arbejdsskader. Ved at indrette trapperne med bagslag kan moppen trækkes henover trinene uden ekstra besværlige bevægelser.	☐	☐	
Er kontakterne til belysningen lette at finde?	Med en "tænd/sluk-alt" belysningsfunktion ved ind- og udgang til rummene skal rengøringspersonalet ikke bruge tid på at finde kontakterne. Funktionen sparer tid og penge.	☐	☐	
Er der el-udtag til støvsugere?	Der skal være tilstrækkeligt med tilgængelige el-udtag til støvsugere.	☐	☐	
Er alarmzoner inddelt, så rengøringspersonalet kan komme rundt i bygningen uden problemer?	<p>Ved rengøring udenfor normal arbejdstid skal bygningerne være sikkerhedsmæssigt forsvarlige at færdes i for rengøringspersonalet.</p> <p>Hvis der er alarmer, bør alarmzonerne være logisk inddelt set i forhold til rengøringspersonalets arbejdsrutiner.</p>	☐	☐	
Er bygningen indrettet, så vandrette flader er tilgængelige?	<p>Bygningen bør indrettes, så rengøringsfladerne kan nås stående på gulvet og i en tilgængelig rækkeafstand. F.eks. bør vinduesplader placeres, så der kan gøres rent uden brug af stiger.</p> <p>Der kan spares tid og penge på rengøringen ved at opsætte blændplader, som lukker af til vandrette flader, f.eks. ved afdækning af rørføringer eller mellem toppen af et skab og loftet.</p> <p>Indbyggede lamper og radiatorer nedsætter rengøringstiden.</p>	☐	☐	

SPØRGSMÅL	FORKLARING	JA	NEJ	EGNE KOMMENTARER
Er rummene indrettet, så de er tilgængelige i forhold til rengøring?	Det er besværligt at gøre rent under skriveborde, hvor ledningerne ikke er hængt op. Møbler, der skal flyttes, før der kan gøres rent, gør rengøringen besværlig og fysisk tung for rengøringspersonalet. Store rækkeafstande, f.eks. for at kunne tørre borde af, vanskeliggør rengøringen.	☐	☐	
Er der en fast "gangbro" rundt om bygningen?	Vinduespolereren skal have fast underlag til stige eller materiel.	☐	☐	
Kan vinduerne vendes, eller lukker de indad?	Vinduerne skal kunne pudses uden unødigt fare for sikkerheden.	☐	☐	
Er alle glaspartier tilgængelige fra begge sider?	Det giver en kortere og mere sikker polering og rengøring.	☐	☐	
Er adgangsvejen til affaldsrummet tilgængelig?	Adgangsvejen til affaldsrummet skal være plan, så der kan benyttes tekniske hjælpemidler til at transportere affald. Adgangsvejen skal være velbelyst og ryddet for sne. Ved at placere affaldsrummet i driftsbygningen og etablere en dør direkte ind i bygningen, kan der spares tid på transporten af affald.	☐	☐	
Er affaldsrummet indrettet, så rengøringspersonalet kan komme af med affaldet uden risiko for ulykker og skader?	Affaldsrummet skal indrettes, så det er sikkert at bruge kompressorer mv. Containere bør indrettes, så det ikke er nødvendigt at løfte affald over skulderhøjde. Rummet bør være overdækket, så sne og smuds ikke kan komme ind. Belægningen skal være skridsikker, så rengøringspersonalet ikke risikerer at falde.	☐	☐	
Er affaldsrummet indrettet, så det kan rengøres?	Der bør være spuleslange og afløb i gulvet samt tilstrækkelig ventilation.	☐	☐	

Tjekliste til valg af rengøringsvenlige overflader

Er gulvmaterialer i indgangspartiet slidstærkt og rengøringsvenligt?	I indgangspartiet passerer mange mennesker, og udefrakommende snavs trækkes med ind i bygningen. Det kræver en stor slidstyrke af de valgte materialer. Hvis gulvene vælges i forskellige grå eller brune toner, vil slid og misfarvning være svært at se. Det kan spare på knofedt og skrappe rengøringsmidler.	☐	☐	
--	---	--------------------------	--------------------------	--

Tjekliste til valg af rengøringsvenlige overflader

SPØRGSMÅL	FORKLARING	JA	NEJ	EGNE KOMMENTARER
Er det valgte gulvmateriale vedligeholdelses- og rengøringsvenligt?	Der kan spares meget energi og mange penge ved at vælge gulvmaterialer med "lukkede overflader", der ikke skal vedligeholdes såsom vinyl, glaserede fliser og hårdtbrændte klinker.	☐	☐	
Er fuger udført, så snavs ikke kan ses?	Snavs aflejres mindre på smalle fuger, der ligger plant med fliserne. Hvis fugerne er mørke, ses snavs mindre.	☐	☐	
Er gulvmaterialet i sanitære rum rengøringsvenligt og skridsikkert?	Ved vådrengøring kan gulvene blive glatte, så rengøringspersonale og brugere risikerer at falde. Materialerne i sanitære rum skal kunne klare de kemikalier, der er nødvendige for at klare rengøringen, f.eks. kalkfjerner.	☐	☐	
Er gulvtæpper nemme at støvsuge?	Gulvmaterialer med hårde og glatte overflader er det mest rengøringsvenlige. Hvis der bruges gulvtæpper, anbefales tæpper med en jævn overflade i changerende farver. Tykke tæpper, ensfarvede tæpper og tæpper med forskellige vævninger er svære at støvsuge rene.	☐	☐	
Er materialer på vægge, døre og paneler hårde og glatte?	Vægge, døre og paneler bør kunne tåle slid og f.eks. spark og slag fra sko og tasker. Går der splinter af dørkarmen, vil kluden sidde fast og besværliggøre rengøringen.	☐	☐	
Er vægge, døre og paneler vaskbare?	Sorte fingre og snavs bør kunne aftørres med en fugtig klud.	☐	☐	
Er materialer på inventar og møbler nemme at rengøre?	På glatte, hårde overflader glider kluden let.	☐	☐	
Er der valgt materialer, som kræver specielle rengørings- og plejeprodukter?	Kan produkterne anskaffes hos en almindelig leverandør, eller kræver rengøringen specialprodukter, der er dyre at indkøbe? Der skal altid anvendes de produkter, som er mindst farlige, og der skal være leverandørdatablade på produkterne, så de rigtige værnemidler mv. kan indkøbes.	☐	☐	

LITTERATURLISTE

Lovgivning

- www.at.dk

Arbejdsmiljøvejviser

- Arbejdsmiljøvejviser 27, Rengøring

Standarder

- DA-information 485, Anvisning for indvendig rengøring og vedligehold

Branchearbejdsmiljørådet for service- og tjenesteydelser

- Arbejdsmiljøkrav ved udbud og udlicitering af rengøring og vinduespolering
- Vinduespolerernes arbejdsmiljø
- Ergonomi og rengøring
- Ren besked (film)
- Prototype af hotelværelse hos CPH Hotel Management (film)
- Vinduespolering via rapelling hos ISS (film)

Litteraturliste

Transport
Service – Turisme
Jord til Bord

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdsgiversekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 33 77 33 77
www.bfa-service.dk

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf. 88 92 01 43
www.bfa-service.dk

Sekretariat for

BFA Transport, Service – Turisme og Jord til Bord

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
www.bfa5.dk

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf. 39 16 52 00
www.nfa.dk

Videncenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf. 39 16 53 07
www.arbejdsmiljoviden.dk

Arbejdstilsynet

Landskronagade 33
2100 København Ø
Tlf. 70 12 12 88
www.at.dk

Dette værktøj kan downloades fra
hjemmesiden: www.bfa-service.dk.

Lay-out: Søren Sørensens Tegnestue

Tryk: PrintDivision

1. oplag 2010

ISBN nr. 978-87-91106-94-1

Varenummer 162117